

منطقه آزاد چابهار؛ دیروز جامانده از رقابت، امروز پیشرو در صنعت

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از ایسنا، مناطق آزاد در هر کشور ضامن تولید، اشتغال و صدا البته ارتباطات بین المللی اقتصادی هستند و در صورتی که همانند اسم شان به آنها نگریسته شود، خواهند توانست سه پارامتر تولید، اشتغال و ارتباطات بین المللی اقتصادی را در عمل تحقق بخشند.

بنا به نظر سازمان ملل متحد، چابهار به لحاظ شرایط جغرافیایی و ژئوپلیتیکی و قرار گرفتن در مبدأ ورودی دریای عمان و اقیانوس هند یکی از 10 بندر مهم جهان که قابلیت تبدیل شدن به بندری بزرگ را دارند، به شمار می رود و ویژگی خاص آن به عنوان یکی از محورهای استراتژیک مرکز ترانزیت به مقصد 24 کشور دنیا از جمله پاکستان، افغانستان و کشورهای آسیای میانه است.

به گفته تحلیلگران، نقش ارتباطی چابهار در دیپلماسی اقتصادی کشور نقش غیر قابل انکاری است چرا که چابهار بهترین، کم هزینه ترین و مهم ترین مسیر برای اتصال دو کانون جمعیتی در پشت چابهار از شرق اروپا تا افغانستان با جمعیتی بالغ بر 800 میلیون نفر و جمعیت 21 کشور رود روی چابهار در حاشیه اقیانوس هند با حدود جمعیتی دو میلیارد نفر است.

در سال های اخیر و با رویکرد جدید سعی شده عقب ماندگی های زیرساختی منطقه آزاد چابهار در استقرار صنایع، تولید و اشتغال جبران شود و در وهله اول با مرزدار کردن آن، هم اکنون در راستای مرزدار کردن منطقه آزاد چابهار در لایحه طرح توسعه منطقه آزاد 40 هزار هکتار به محدوده 14 هزار هکتاری منطقه اضافه می شود و با الحاق یک نقطه منفصل 5 هزار هکتاری در مرز ریمدان برای اولین بار منطقه آزاد چابهار از زمان تشکیل دارای مرز می شود تا بتواند بهتر به وظایف خود عمل کند.

مهم ترین مأموریت منطقه آزاد چابهار، استقرار فولاد و پتروشیمی

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار می گوید: در یک دهه اخیر به دلیل اتفاقاتی که در خلیج فارس و هم چنین تحولاتی که در حوزه قیمت تمام شده و هزینه های حمل و نقل اتفاق افتاده، آرایش منطقه در حال تغییر است و بخش عمده فعالیت های اقتصادی تولیدی از حوزه خلیج فارس در حال جابه جایی به دریای عمان هستند، چرا که دریای عمان و بنادر اطراف آن بهترین و مطمئن ترین مسیر برای پیوند دادن دو بازار مهم شامل بازارهای شرق اروپا، قفقاز و آسیای میانه و بازارهای نوظهور و در حال جهش شرق آسیا و خاور دور هستند.

عبدالرحیم کردی در گفت و گو با ایسنا می افزاید: ایران نیز برای این انتقال، خود را از سال ها قبل آماده کرده است و دولت توسعه سواحل مکران را در دستور کار قرار داده؛ بر همین مبنا طرح های بزرگ اقتصادی همچون راه آهن، بندر، انتقال گاز در حال احداث در طول سواحل مکران هستند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار تصریح می کند: منطقه آزاد چابهار نیز متناسب با زیرساخت هایی که در طول سواحل مکران در حال اجراست، مأموریت هایی را برای خود در نظر گرفته که عمده ترین آن استقرار صنایع مادر همچون فولاد و پتروشیمی با ظرفیت تولید بیش از 30 میلیون تن در سال است و انتظار داریم بخشی از این صنایع در یک بازه زمانی 24 ماهه هم زمان با رسیدن گاز به چابهار شکوفا و بهره برداری برسند.

افق تولید 10 میلیون تن فولاد در چابهار

فولاد و پتروشیمی که هم اکنون روند احداث در منطقه آزاد چابهار را می گذرانند، یکی از مهم ترین پروژه های استراتژیک صنعتی کشور

هستند. مجتمع فولاد چابهار بر مبنای سیاست کلی نظام مبنی بر توسعه سواحل مکران و استقرار صنایع مادر در این سواحل به ویژه در چابهار در حال احداث است و برنامه ریزی و پیش بینی شده افق تولید فولاد در چابهار در یک بازه زمانی ده ساله به 10 میلیون تن در سال برسد.

مدیرعامل منطقه آزاد چابهار می گوید: عملیات احداث مجتمع فولاد نگین مکران به عنوان یکی از فولادسازی های 4 گانه مستقر در چابهار برای رسیدن به افق تولید 10 میلیون تن در سال، از سال 94 آغاز شده و به جد در دستور کار قرار گرفته است؛ این فولادسازی هم اکنون 15 درصد پیشرفت فیزیکی دارد و انتظار می رود با توجه به همین پیشرفت کار سال آینده به بهره برداری برسد.

کردی اضافه می کند: اعتبار ارزی پروژه فولاد چابهار حدود 135 میلیون یورو و اعتباری ریالی آن نیز 150 میلیارد تومان است؛ سهام داران آن هم سازمان منطقه آزاد چابهار، سازمان ایمیدرو و حدود 80 سهام دار حقیقی دیگر هستند.

وی تصریح می کند: فونداسیون مجتمع فولاد مکران که مهم ترین و اصلی ترین بخش کار است؛ به طول 2000 مترمکعب به طور کامل به اتمام رسیده و عملیات نصب کوره 4500 تنی آن هم در مراحل پایانی است.

به گفته کردی، ظرفیت فاز اول مجتمع نگین مکران در مجموع حدود 4 میلیون تن در سال خواهد بود که حدود 2 میلیون تن آن ورودی سنگ آهن به مجتمع است و حدود 2 میلیون دیگر هم تولید آهن از نوع اسفنجی خواهد بود.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار خاطر نشان می کند: برای ورود و خروج سنگ آهن به مجتمع عمدتاً از راه دریا اقدام می کنیم بنابراین با سازمان بنادر مذاکره کردیم تا اسکله شماره 5 شهید بهشتی که خارج از فاز اول است را به واردات و صادرات کشتی های حامل مواد اولیه و صنایع فولادی اختصاص دهد؛ این اسکله اصطلاحاً فله و توانایی پهلو دهی کشتی های فله بر 100 هزارتنی را دارد.

چابهار به قطب سوم پتروشیمی ایران تبدیل می شود

هم چنین در راستای توسعه سواحل مکران و افزایش ظرفیت پتروشیمی در ایران، عملیات احداث مجتمع پتروشیمی نگین مکران چابهار با هدف تبدیل تنها بندر اقیانوسی ایران به قطب سوم پتروشیمی ایران پس از ماهشهر و عسلویه در سال 1391 آغاز به کار کرده است.

مدیرعامل شرکت توسعه پتروشیمی نگین مکران چابهار می گوید: عملیات اجرایی شهرک پتروشیمی نگین مکران در زمینی به مساحت 1200 هکتار در محدوده منطقه آزاد چابهار در قالب سه فاز از سال 1391 آغاز شده و قرار است پس از تکمیل تمامی فازها که برآورد شده پس از 10 سال از آغاز فعالیت به بهره برداری می رسند، ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی آن به بیش از 21 میلیون تن در سال برسد.

محمدرضا موثقی نیا در گفت و گو با ایسنا می افزاید: در این پروژه عظیم که میزان کل سرمایه گذاری آن با کارفرمایی شرکت شستا (شرکت سرمایه گذاری سازمان تأمین اجتماعی) بیش از 18 میلیارد دلار است؛ 18 واحد بالادستی تولید محصولات پتروشیمی شامل 4 واحد اوره-آمونیاک، 5 واحد متانول، 4 واحد متانول-آمونیاک، یک واحد آروماتیک، یک واحد MTP و 2 واحد الفین و 30 واحد پایین دستی فعالیت می کنند؛ هم چنین پیش بینی شده ارزش تولیدات پتروشیمی چابهار پس از بهره برداری از همه فازها سالانه سه میلیارد و 400 میلیون دلار است.

وی تصریح می کند: در فاز اول پتروشیمی چابهار نیز که برآورد شده اواخر سال 98 به بهره برداری می رسد، 4 مجتمع تولید متانول با ظرفیت سالانه 8.5 میلیون تن متانول ساخته شده که برای بیش از 8000 نفر در 15 شرکت زیرمجموعه فاز اول اشتغالزایی می شود.

به گفته موثقی نیا، خوراک اصلی مجتمع پتروشیمی چابهار نیز از نیروگاه گاز ایرانشهر تأمین می شود که برای تولید محصول متانول فاز

اول چیزی حدود 30 میلیون مترمکعب گاز متان نیاز است؛ عملیات اجرایی خط انتقال گاز ایرانشهر-چابهار با اعتباری بالغ بر هزار و صد میلیارد تومان از سال 95 آغاز شده است و پیش‌بینی می‌شود بهار 98 به بهره‌برداری برسد؛ خط انتقال گاز ایرانشهر-چابهار در سه جبهه به طول 290 کیلومتر در حال اجرا است که تاکنون 25 کیلومتر از آن لوله‌گذاری شده است.

تغییر رویکرد از تجارت به تولید

یکی دیگر از راهبردهایی که چابهار و منطقه آزاد آن در افق 1404 در نظر گرفته علاوه بر استقرار صنایع مادر حرکت به سمت تولید و تولیدمحور کردن چابهار با استقرار واحدهای تولیدی است.

سرپرست معاونت سرمایه‌گذاری منطقه آزاد چابهار می‌گوید: با توجه به مزیت‌های رقابتی که در منطقه آزاد چابهار داریم و همچنین دسترسی آسانی که بازارهای آسیای میانه و شرق اروپا داریم؛ ایجاب می‌کند که چابهار به هاب تولید و توزیع محصولات غذایی این بازارها تبدیل شود، بنابراین در وهله اول با توجه به تمایل شدید افغان‌ها، تأمین بازارهای افغانستان و بخشی از بازارهای داخلی را پیش‌بینی کردیم و همین حالا بیش از 70 واحد تولید محصولات غذایی در منطقه مستقر شدند و بخشی هم در حال ساخت هستند.

غلامرضا پناه در گفت‌وگو با ایسنا می‌افزاید: هم‌اکنون بیش از سه هزار شرکت سرمایه‌گذاری در در منطقه آزاد چابهار به ثبت رسیده که از میان آن‌ها از 354 شرکت خارجی هستند؛ 164 شرکت سرمایه‌گذاری مربوط به کشور افغانستان است و کشورهای پاکستان با 61 شرکت، هند با 22 شرکت و چین با 19 شرکت در رده‌های بعدی از نظر ثبت شرکت در منطقه آزاد چابهار قرار دارند.

به گفته پناه، 289 شرکت در زمینه بازرگانی، 22 شرکت صنعتی، 30 شرکت خدماتی و چهار شرکت در حوزه ترانزیت در منطقه آزاد چابهار فعال هستند.

معاون سرمایه‌گذاری منطقه آزاد چابهار خاطرنشان می‌کند: یکی از اتفاقات خوبی که در منطقه در حال رخ دادن است؛ تغییر رویکرد از تجارت به سمت تولید است؛ سال 95، 197 قرارداد سرمایه‌گذاری امضا کردیم و سال 96 هم بیش از 900 درخواست سرمایه‌گذاری داشتیم که تاکنون 114 قرارداد فقط در حوزه صنعت امضا شده و در 9 ماهه نخست سال 96 بیش از دو و نیم برابر نسبت به پارسال صدور پروانه‌های ساخت واحدهای صنعتی داشتیم.

وی بایان این که برای حمایت از سرمایه‌گذاران فرآیند واگذاری زمین برای سرمایه‌گذاری در حوزه تولید فرآیندی کمتر از یک‌ماهه دارد، اضافه می‌کند: واردات مواد اولیه برای واحدهای تولیدی منطقه در نهم‌ماهه نخست سال 96 نسبت به مدت مشابه سال گذشته 600 درصد رشد داشته است؛ همه این‌ها یعنی یک خیز توسعه‌ای در منطقه در حال انجام است.

سرپرست معاونت سرمایه‌گذاری منطقه آزاد چابهار با اشاره به مشوق‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد چابهار خاطرنشان کرد: امکان تملک 100 درصدی سهام شرکت‌های اتباع خارجی، ضمانت سرمایه‌گذاری‌ها بر اساس قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی در ایران و امکان انتقال 100 درصد سرمایه و سود حاصل از فعالیت اشخاص ثبت‌شده خارجی به خارج از کشور است، معافیت مالیاتی 100 درصدی بر درآمد و دارایی به مدت 20 سال، معافیت ورود ماشین‌آلات و مواد اولیه مصرفی واحدهای تولیدی از عوارض ورودی گمرکی، آزاد بودن صادرات محصولات تولیدی هر منطقه از مقررات عمومی صادرات و واردات و معافیت گمرکی محصولات تولیدی واحدهای صنعتی منطقه برای صدور به سرزمین اصلی به میزان ارزش افزوده در استفاده از مواد اولیه داخلی از جمله تسهیلات و مزیت‌های قانونی برای سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد چابهار است.

هرچه که باشد به قول معاون سرمایه‌گذاری، چابهار و منطقه آزادش خیز توسعه‌ای را برداشته‌اند تا هرچند در سال‌های گذشته از رقابت جامانده بودند بخشی از این عقب‌افتادگی را با حمایت و تسریع در پروژه‌های زیرساختی جبران کنند.

